І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го ТРАВНЯ 1961 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 25, 1961 — No. 97. VOL. LXVIII.

ЗДА ЗБІЛЬШУЮТЬ ВИДАТКИ НА ВИПРАВУ НА МІСЯЦЬ

ПРОПОНУЮТЬ ВИДАТИ $300 МІЛЬЙОНІВ НА БУДОВУ ПРОТИРАДІЯЦІЙНИХ СХОРОНИЩ

Вашингтон. — Президент Кеннеді має в четвер 25-го травня звернутися до Конгресу з рекомендацією приспішити досліди над летом людини на Місяць, таким способом, щоб ЗДА могли бути першими в цій ділянці космічних успіхів. Цю справу обговорював Президент на тижневій конференції з демократичними конгресовими провідниками в Білому Домі, яка відбулась у вівторок 23-го травня. Президентське звернення до Конгресу буде домагатися збільшених видатків на досліди над космічними просторами, на закордонну допомогу, на будову протирадіяційних сховищ і на те, щоб можна було збільшити особовий стан армії і морської піхоти для ведення так званих „малих воєн", якщоб ворог відважився їх починати. З добре поінформованих кол повідомляють, що видатки на здійснення летів людини на Місяць мали б винести від $20 більйонів до $40 більйонів. Але ці видатки потрібні були б в найближчих роках, бо перший лет людини на Місяць, згідно з теперішніми передбаченнями, мав би відбутися коло 1970-го року. Президент рекомендує, щоб цей термін, по можливості, приспішити. Покищо не є відомо, на скільки треба буде збільшити той бюджет, що над ним працює Конгрес, і який є призначений на 1962-гий рік. Дехто гадає, що Кеннеді домагатиметься дальшого збільшення бюджету на принаймні в сумі одного більйона долярів, з чого 600 мільйонів мали б іти на приспішення праць в ділянці дослідів космічних просторів. Спочатку Президент плянував особисто предложити своє звернення Конгресові, але пізніше змінив цей плян, бо він має багато праці у зв'язку з виїздом до Парижу на зустріч з президентом де Голем, поїздкою до Відня, де має конферувати з Хрущовим, а після цього полетить ще до Лондону на конференцію з прем'єром Мекміллєном. Кеннеді разом із директором бюджету драстично зменшив був фонди на досліди над космічними просторами, які запропонувала була Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація. В лютому Президент погодився був збільшити ці видатки на суму $125.670,000 в порівнянні з тим, чого домагався Айзенгавер, але відкинув дальше збільшення на суму $182.500-000, як це пропонувала Космічна Адміністрація. Але успіх Гагаріна і успіх Шеперда причинилися до того, що тепер Президент плянує значно збільшити видатки на те щоб ЗДА могли перші з успіхом вислати людину на Місяць. За збільшені фонди мають працювати над тим, щоб вибудувати сильніші ракети, які користали б з твердого або з атомового пального. Головною справою у зверненні Президента буде проблема виправи на Місяць, але Президент вимагатиме також коло $300 мільйонів на побудову протирадіяційних сховищ. Сенатор - демократ із Міннесоти Гюберт Гомфрі заявив що Президент вимагатиме більше фондів на допомогу південно - азійським державам, яким загрожує комуністична небезпека, і на допомогу для Конґа. На цю ціль треба буде, на думку сенатора Гомфрі, коло $285 мільйонів. Директор Уряду Цивільної Оборонної Мобілізації Френк В. Елліс переконав Президента, що теперішня сума, призначена на цивільну оборону в сумі $63 мільйонів є замала; недостатньою є також і та сума $104 мільйонів, яку призначено на 1962-ий рік. Директор Елліс рекомендує, щоб федеральний уряд призначив стейтам $320 мільйонів на будову протирадіяційних сховищ.

Конґресмен Волтер проти очорнювання Комісії в справах протиамериканської діяльности

Вашингтон. — Конґресмен демократ із Пенсилвенії Френсіс Е. Волтер, який очолює Палатну Комісію для дослідів протиамериканської діяльности, промовляючи в Палаті Репрезентантів, виступив проти двох нюйоркських організацій, які „очорнюють, дискредитують і домагаються ліквідації ним очолюваної комісії". Конґресмен Волтер назвав Нюйоркську Раду в справах ліквідації комісії в справах протиамериканської діяльности і комітет громадянських вольностей, які помістили в часописах повідомлення і розсилають листи по цілій країні про те, що переслухання Палатної Комісії є „ясною атакою на академічні вольності". В цих заявах вміщені і прізвища тих професорів, які не були кликані перед Конґресову Комісію, бо цим фальшуванням противники комісії хочуть її скомпромітувати в очах громадянства. Такою тактикою, казав Волтер, послуговуються у своїй пропаґанді комуністи.

Зміна поштових оплат за висилку закордонних пакунків

Вашингтон. — Головний поштмайстер Едвард Дей повідомив, що він переводить зміну поштових оплат від висиланих пакунків за кордон. Зміна важна буде від 1-го липня ц.р. Збільшені поштові оплати за малі пакунки, переслані летунською поштою за кордон, і зменшені будуть оплати від тяжких пакунків. І так тепер висилка двофунтового пакунка летунською поштою до Австралії коштує $10.51, а від 1-го липня коштуватиме $6.98. Оплата того самого пакунка до Мехіко буде збільшена з $1.90 до $2.66. Ці зміни зроблені на те, щоб достосувати оплати до коштів праці. Всі зміни в оплатах поштових пересилок робить поштовий департамент на те, щоб зменшити поштовий дефіцит, який річно виносив коло $ 700 мільйонів.

В АМЕРИЦІ

● **Публічний уряд здоров'я ЗДА** повідомляє, що деякі діти потребують 6 разів щепитися вакциною д-ра Солка, щоб бути забезпечені проти недуги поліо. Діти, які щепляться перший раз перед закінченням 6-ох місяців, вдруге мають щепитися місяць після першого щеплення, а втретє місяць після другого; четвертий раз 7 місяців після третього, п'ятий раз — рік після четвертого; шостий раз, коли вступають до школи. Інші діти мали б щепитися 5 разів в такому самому порядку, як попередні. І старші особи мають щепитися 5 разів для повного забезпечення проти недуги.

● **Департамент оборони** виступає проти поширення закону про федеральну допомогу на освіту для тих вояків, які служили при війську після 31-го січня 1955-го року, це значить в мирному часі. Це робить Пентаґон тому, бо численні техніки не хочуть залишатися при війську на довший час, коли можуть на державний кошт продовжувати свою освіту.

ПРОДОВЖЕННЯ ЗВІТІВ ТА ЗАПОЧАТКУВАННЯ ДЕБАТ НАД НИМИ ВИПОВНИЛИ 2-ий ДЕНЬ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ

Союзівка, Кергонксон. — Звіти Головної Контрольної Комісії та звіти головних радних і головного редактора „Свободи", як і започаткування дебат над звітами виповнили 2-ий день нарад річної сесії Головного Уряду Українського Народного Союзу у вівторок, 23 травня ц. р. Наради почалися на цій оселі УНСоюзу в понеділок 22-го травня та триватимуть впродовж цього тижня. В першому дні нарад, в понеділок, звітували члени Головного Екзекутивного Комітету: виконуючий обов'язки головного предсідника Йосип Лисогір, який відкрив наради і проводить ними, заступниця головного предсідника Анна Герман, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир Роман Слободян.

Контроля стверджує, що все в порядку і ставить ряд пропозицій.

Нараду у вівторок започатковано звітом Головної Контрольної Комісії о год. 9 ранку. За Комісію звітував її голова, д-р Володимир Галан, стверджуючи, що контролери інтересувались та перевірили всі ділянки праці, стану і діловодства організації. Вони ствердили, що все знаходиться в повному порядку, хоч деякі ділянки й вимагають модернізації. Це відноситься в першу чергу до системи праці в Головній Канцелярії, зокрема до таких швидко поширюваних ділянок, як признавання, контроля та книговедення гіпотечних позичок (мортґеджів). Дальші рекомендації Контрольної Комісії відносились до таких справ, як: створення фінансової Комісії з членів Екзекутиви та представників Контрольної Комісії і Ради; відповідна винагорода відділовим секретарям і краще забезпечення організаторів; остаточне оформлення Пенсійного Фонду для працівників Головної Канцелярії УНСоюзу і Видавництва „Свобода"; краще впорядкування Адміністрації Видавництва; поширення Культурної Комісії УНСоюзу; остаточне полагодження справи нового приміщення; справи Союзівки, канадійської Канцелярії та ін. Контрольна Комісія займалася справою нещасливого випадку головного предсідника УНСоюзу Дмитра Галичина, що привів до його смерти. Звідомлення д-ра Володимира Галана доповнювали інші члени Контрольної Комісії: інж. Володимир Коссар, інж. Степан Куропась, дир. Петро Кучма та дир. Петро Пуцило. Кожний з членів Контрольної Комісії звітував також з своєї власної союзової діяльности.

Звіти з своєї діяльности склали всі члени Головної Ради: Богдан Зорич, Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Іван Одежинський, Василь Гузар, Анна Чопик, Андрій Джула, Олена Штогрин, Володимир Дідик, Микола Давискиба і Ярослав Гук.

Нові можливості розвитку для „Свободи" та її видань

Серію звітів закінчив редактор „Свободи" Антін Драган, подаючи загальний огляд стану і розвитку „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика", дитячого місячника „Веселка" та багатьох періодичних і неперіодичних публікацій. З'ясувавши редакційні проблеми, звітодавець цим разом віддав окрему увагу адміністраційним справам з уваги на смерть гол. предсідника Дмитра Галичина, який виконував теж функції управителя Видавництва. На підставі аналізи теперішнього стану звітодавець вказав на необхідність його основної перевірки, що забезпечить нові поважні можливості розвитку „Свободи".

Дискусія над звітами

Другий день нарад Головного Уряду закінчено започаткуванням дебат над звітами. У дебатах, в яких забирали голос майже всі учасники нарад, обговорено основно звіти виконуючого обов'язки головного предсідника Йосипа Лисогора та заступниці гол. предсідника Анни Герман. Дебати над звітами продовжуються також в третьому дні нарад в середу 24-го травня ц. р. На сесії нарад Гол.Уряду приявні також організатори УНС — мґр. Іван Скочиляс з Филаделфії та п. Микола Ткачук з Шикаго.

Конґресмен Флад про відгук на свою резолюцію в справі Комісії Поневолених Народів

Вашингтон. — Конґресмен із Пенсилвенії Деніел Дж. Флад дня 18-го травня промовляв в Палаті Репрезентантів в справі своєї резолюції із 8-го березня цього року, в якій він пропонував створити в Палаті окрему постійну комісію в справах поневолених народів. Цю резолюцію „Російський колоніялізм і потреба спеціяльної комісії в справах поневолених націй" підписали більше як 20 конґресменів і вона дістала число 211. Конґресмен Флад говорив про те, що його резолюція зустрінула ентузіястичне прийняття серед американців поза Конґресом і її автор подав це до відома Палати, що є надруковане в додатку до Конґресового Рекорду з 18-го травня на сторінках від А 3519 до А 3521. Між цими голосами представників різних національних груп є і листи до конґресмена Флада від голови Відділу Українського Конґресового Комітету в Гемтремку і північно-східньої частини Дітройту, Володимира Тустанівського та від Об'єднаного Комітету в справах протикомуністичної акції із західнього Ню Йорку за підписом Алберта Вайнерта та Володимира Чопика та лист пароха української церкви з Виллимантику, Коннектикат, о. Теодора Борецького.

Українські організації Ню Йорку включилися в акцію будови пам'ятника Шевченкові

Ню Йорк. — На заклик Комітету Пам'ятника Шевченкові на місто Ню Йорк, розісланого всім українським організаціям в дільницях Мангеттен і Бронкс, включились чинно в збіркову акцію для придбання фондів на побудову того пам'ятника, крім оголошених раніше, нижче названі організації, які зложили від себе та зібрали серед своїх членів ось такі суми: Комітет Об'єднаних Організацій м. Ню Йорку $ 552; Сестрицтво ім. кн. Ольги при Святотроїцькій Церкві УАПЦ при Брум Стріт $ 508.50; Осередок СУМА ім. ген-хор. Тараса Чупринки $ 350: 204-ий Відділ УНСоюзу $310; Станиця „Пласту" $ 270 (в тому курінь „Лісові Чорти" $215); Відділ ОбВУА $ 168. Пожертви в сумі по $25 та більшій зложили: Український Демократичний Клюб — 4 Відділ СУА та інж. П. Біласюк по $100; М. Когутяк і інж. О. Гладкий та інж. А. Осадца по $ 50; Т. і І. Дяченки $ 30; І. Винник, Й. Вишневецький, д-р Г. і В. Гірняки, д-р А. Макарушка та полк. д-р І. Цапко по $ 25. Власники фірми Куровицький і Бачинський вплатили повністю заявлену раніше пожертву в неперевершеній досі висоті $ 500. Згаданий Комітет, що його очолює д-р Іван Козак, продовжує свою акцію.

В 35-РІЧЧЯ СМЕРТИ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА

Голова Директорії і Головний Отаман Військ УНР **Симон Петлюра** (* 10 травня 1879 — † 25 травня 1926)

Сагара — найбільша трудність у французько-альжирських переговорах

Париж. — На французько-альжирській конференції найбільшу трудність творитиме проблема Сагари. Альжирські араби дуже вразливі на тому пункті, щоб згори визнати нероздільність Сагари з територією Альжиру і через те, після проголошення Альжиру самостійною республікою, щоб Сагара входила в її кордони. Тим часом Франція рішуче противиться цьому, вклавши в Сагару вже великі фонди та пов'язуючи з сагарською нафтою пляни своєї економіки. Тому Франція твердить, що щодо долі Сагари, то щонайвище можуть рішати всі довкільні держави, особливо Марокко й Тунісія. Здається, що французи й альжирські араби помиряться на тому, щоб цю трудну справу відсунути на пізніше, а покищо зайнятися справами легшими, щодо яких можна буде швидше осягнути порозуміння. Конференцію перервано було на два дні, але відновлено її в минулий вівторок 23 ц. м. В міжчасі альжирські араби, які живуть в віллі, що оточена днем і ніччю кордоном швайцарської поліції з уваги на погрози французьких терористів приймали різних гостей та переводили наради над своєю тактикою. Вівтіркові наради були виповнені відповіддю альжирської делеґації на загальний плян плебісциту, предложений французьким урядом. Конференція буде довга і тому ніодна сторона не поспішає. Вона не має ніякого згори устійненого денного порядку.

Кеннеді прийняв совєтських журналістів і говорив про зустріч з Хрущовим

Вашингтон. — През. Кеннеді прийняв в минулий понеділок у Білому Домі 12 совєтських журналістів і письменників та розмовляв із ними про свою зустріч з Нікітою Хрущовим, що відбудеться в першому тижні червня у Відні. Кеннеді висловив „надію", що з цієї зустрічі вийде „краще зрозуміння" між ним та Хрущовим та „краще зрозуміння між нашими двома країнами". „Ми переходили через трудні часи — заявив Президент — і воно вимагає тіснішого зв'язку між лідерами великодержав та між їх народами. У цій ділянці треба ще багато дечого зробити". Боріс Бурков, голова нової совєтської аґенції „Новості", заявив, що совєтські журналісти „вдоволені" з зустрічі з през. Кеннеді та підкреслив, що американський Президент був „в дуже доброму гуморі". Анастас Мікоян, перший заступник Хрущова, заявив у Москві, що зустріч Хрущова з Кеннеді „сама собою є вже успіхом" — не сказав тільки, для кого це успіх, а для кого невдача. Совєтські журналісти і письменники прибули до Америки в програмі культурного обміну. Вони роз'їздять по Америці в товаристві Гарісона Селсбері, свогочасного кореспондента „Н Й Таймсу" в СССР, який виписував захоплені репортажі про Совєтський Союз, що відзначались повним легковаженням підсовєтської дійсности та проблеми поярмлених большевиками народів. Пресовий секретар Президента П'єр Салінґер виїхав вже в минулий понеділок до Відня, щоб приготовити технічні подробиці для зустрічі Президента із Хрущовим на 3-4 червня ц. р.

Микола Гречуха „звільнений" з членства в Президії ЦК Компартії України

Київ. — В днях 17-19 травня ц. р. відбувся тут пленум Центрального Комітету Комуністичної партії України, присвячений головним чином розглядові ходу виконання рішень січневих пленумів ЦК КПСС і ЦК КПУ в справі дальшого розвитку сільського господарства відсталими в цьому напрямку Полтавською і Сталінською обласними партійними організаціями. В дебатах над звітами секретарів названих областей виступили між іншими теж перший секретар ЦК КПУ Микола Подгорний та усунений із становища прем'єра УССР і тепер міністер заготівель Никифор Кальченко. Пленум вирішив теж низку організаційних справ, звільняючи Миколу С. Гречуху із членства в президії ЦК Компартії України й обираючи А. І. Гайового на становище секретаря цього ЦК на місце В. В. Щербицького, який зайняв пост прем'єра УССР.

ФРАНЦІЯ ПРОПОНУЄ МІЖНАРОДНУ ҐАРАНТІЮ НЕВТРАЛЬНОСТИ ЛЯОСУ

Женева. — Французький амбасадор Жан Шувель, який після від'їзду міністра закордонних справ Моріса Кув де Мурвіля є головою французької делеґації на 14-членній Женевській конференції про Ляос, зголосив на засіданні в минулий вівторок 23 ц. м. готові тексти двох документів, що їх запропонував ухвалити: декларації ляоського уряду про невтральність Ляосу і декларації, що її підписали б усі учасники конференції, яка ґарантувала б невтральність Ляосу. По суті Франція пропонує, щоб на території Ляосу не було ніяких чужинецьких військових баз, щоб виїхали відтіль всі чужинецькі дорадники і військовики, за винятком тих, що їх дозволила Женевська конференція з 1954 року, та щоб на території Ляосу не мали права перебувати ніякі чужинецькі війська ані через ту територію переходити. За Женевською конференцією з 1954 року одні тільки французи мали право зберігати в Ляосі своїх військових інструкторів. Французький проєкт був першим, що його зголошено в готовій формі з західнього боку, бо до цього часу однаково американський, як англійський речники промовляли тільки загальниково. Американський асистент державного секретаря для далекосхідніх справ, Джан Стівс, негайно одобрив французький проєкт. На тому вівтірковому засіданні Женевської конференції сіямський міністер закордонних справ Танат Хоман запропонував запросити на конференцію ще Маляйську Федерацію й Індонезію та поширити Міжнародну контрольну комісію для Ляосу на ті дві країни. Комуно-китайський речник негайно відкинув однаково пропозицію Франції на міжнародну декларацію щодо невтральности Ляосу, як і пропозицію Сіяму щодо поширення конференції і Міжнародної контрольної комісії в Ляосі на ще двох членів. Він погодився щонайвище на включення туди тільки Індонезії, як „дійсно" невтральної країни. — У минулий вівторок Женевська конференція про Ляос закінчила свої генеральні дебати. Представники Англії і Совєтів, як „спонзори" тієї конференції, мають виготовити плян дальших нарад. Покищо Совєти, тримаючись привичної тактики саботажу, не погоджуються на пропозицію створення двох ділових комісій — для справи Міжнародної невтральної комісії для Ляосу та справи заґарантування незалежности, інтеґральности і невтральности Ляосу.

Прем'єр Ізраїлю Бен Ґуріон прибув до ЗДА й Канади

Об'єднані Нації. — Ізраїльський прем'єр Давід Бен Ґуріон матиме в найближчу неділю конференцію з генеральним секретарем Об'єднаних Націй Гамершилдом в головній кватирі Об'єднаних Націй в Ню Йорку. На вівторок передбачена його візита у Вашинґтоні й розмова з президентом Кеннеді. Давід Бен Ґуріон зупинився в дорозі у Лондоні, куди прибула на побачення з ним міністер закордонних справ Ізраїлю Голда Маєр, яка тепер об'їздить скандинавські країни. Бен Ґуріон прилетів з Лондону у вівторок до Ню Йорку і перевівши тут ніч — поїхав до Канади на розмову з канадійським прем'єром Діфенбейкером. Однаково в Канаді, як в З'єдинених Державах, Бен Ґуріон матиме також наради з жидівськими діячами. За твердженням газет, Бен Ґуріон хоче переконати американського президента і канадійського прем'єра, що розбудовувана з допомогою Совєтського Союзу військова сила З'єдиненої Арабської Республіки становить небезпеку для всього Середнього Сходу і світового миру. Щоб зневтралізувати арабську військову силу, Бен Ґуріон пропонує, щоб західні великодержави і Совєтський Союз солідарно проголосили ґарантію для теперішніх державних кордонів на Середньому Сході.

Пакістанське летунство бомбардує прикордонну оселю в Афґаністані

Пешавар. — Пакістанське летунство вдруге перевело налет на оселю Баґанандайл по другому боці афґанського кордону з метою знищити тамошню базу, з якої афґанські війська активно помагають патанським партизанам. Пакістанські літаки розкинули спершу летючки, закликаючи цивільне населення скритися перед бомбардуванням. Пакістанці твердять, що на чолі патанських партизанів стоїть аґент Афґаністану Бадшах Ґуль, який оперує гаслом самостійности для патанців в їх державі Пуштаністан. Зате афґанці заперечують, наче б афґанське військо підтримувало патанців по стороні Пакістану, але нема сумніву — коментує західня преса — що Афґаністан, підмовлений Москвою — підтримує той відосередковий рух в Пакістані і тішиться з внутрішніх пакістанських труднощів.

У СВІТІ

● **У зв'язку з французько-альжирськими** переговорами про закінчення семирічної партизанської війни в Альжирі, французи твердять, що тепер ще „тільки" є 18.000 зорганізованих арабських партизанів під одностайним командуванням. Тому два роки було 40.000 партизанів. Нові члени партизанської армії рекрутуються з-посеред альжирських арабів по стороні Тунісії і Марокко, як теж з інших добровільців.

● **Д-р Моцаффар Бахай,** професор філософії в Тегеранському університеті і лідер націоналістичної партії в Ірані, був арештований кількакратно, а останній раз 5 лютого ц. р. і від того часу перебуває у в'язниці. Військові чинники домагаються судження його військовим судом і засудження на смерть, але урядові чинники не хочуть робити з того політика національного мученика і заповіли, що „в майбутньому" звільнять його

● **Французький президент Шарль де Голь** загрозив, що коли страйкарі паралізуватимуть далі французький транспорт і комунікацію та нехтуватимуть потребами щоденного життя і безпеки Франції, то він проголосить мобілізацію страйкарів і змілітаризує залізниці та автобусові лінії. Лідер французьких соціялістів, кол. прем'єр Гю Моле, який підтримує де Голя в його альжирській і господарській політиці, перестеріг де Голя, щоб він не здійснював своєї погрози, бо від цього справа погіршиться.

● **На судовому процесі проти Адольфа Айхмана** в Єрусалимі виринуло прізвище хорватського націоналіста Андрея Артуковіча, міністра внутрішніх справ в уряді Палевіча за німецької окупації, як ніби причетного до тодішнього вбивства жидів в Хорватії. Андрій Артуковіч, який жите тепер в ЗДА, в Каліфорнії, рішучо заперечив цьому. Юґославський уряд домагався був його видачі, оскаржуючи його в убивстві 1,293 осіб, але після переведення в цій справі слідства, американські власті відмовили його видати, ствердивши, що він ні в чому не провинився.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Симон Петлюра — символ

Коли 35 років тому — 25-го травня 1926 року — на вулиці Парижу згинув мученицькою смертю Симон Петлюра, можна було відразу знати, що вбивник і його інспіратори осягнуть своїм злочином ціль, зовсім протилежну до тої, що її задумали. Ні один українець та ні одна тверезa людина в усьому світі не повірить, що видатного українського соціял-демократа, автора полум'яної передмови до українського перекладу п'єси Чірікова „Євреї" з висловами найбільших симпатій до жидівського народу, автора славного наказу з 26-го серпня 1919-го року, в якому найгостріше затавровано протижидівські бешкети і їх спричинників, глибокого гуманіста й демократа вбито дійсно з помсти за жидівські кривди. Вбито його, як голову Української Народної Республіки, як носія ідеї української самостійної державности. І, замість вбити цю ідею — осяяно її авреолом мучеництва Симона Петлюри, скроплено її кров'ю, яка є єдиною фарбою, що її ніколи нічим не можна змити.

З перспективи 35-ох років видно, наскільки безсмертною є жива ідея живого народу. За життя Симона Петлюри в характері генерального секретаря військових справ і навіть Голови Директорії й Головного Отамана Військ УНР, не можна було зберегти й закріпити українську державність, бо бракувало найважливішої основи, якою є державницька свідомість народу. Адже українська нація прокинулась, окрадана впродовж понад 200-річного невільничого сну з тих елементів, що становлять патріотично-державницький світогляд. Тому за рідну державу боролась насправді тільки жменя патріотів, проти яких були не тільки імперіялістичні сусіди, але й власні земляки — „невтральні", партикулярист, обласні та партійні отаманчики, — усі ті, що не розуміли ані вартости рідної держави, ані, ще менше, шляхів, як її здобути й закріпити. Симон Петлюра виніс ідею української державности на еміграцію і до самої своєї смерти працював для неї, як голова української держави в екзилі, як лідер українського самостійницького руху, як фанатичний проповідник збройної боротьби України проти її ворогів.

Вбивство Симона Петлюри було таке злочинне, таке безглузде, що сколихнуло всім українським світом і об'єднало його в пошані над могилою голови української держави. Від того часу український нарід зазнав чимало нового горя. Прокотились над українськими землями і польська „пацифікація", і катастрофа організованого Москвою голоду і сталінський період терору та знущання і звірства німецької окупації. Нині Україна є знову тереном впертої і плянової русифікаційної політики Москви. Науковий рух і література життя толерується тільки про людське око, мистецтво строго обмежене рямцями етносу, українські землі залиті напливовим адміністраційним і партійним елементом. До подробиць розроблено плян творення „єдиного совєтського народу" з — очевидно — російською мовою, російською культурою і російським великодержавним імперіялізмом. А в широкому світі цей імперіялізм здобув за час від смерти Симона Петлюри і від закінчення останньої світової війни такі успіхи, що вже тяжить, як примара, над нашою плянетою.

І можна б вважати за чудо, що в таких обставинах ідея української національної державности не вмерла і не зблідла, а — навпаки — завжди жива і творча. Можна б вважати це явище за чудо, якби воно не було цілком природне, логічне, згідне з законами історії. Тридцять п'ять років — це довгий час для живучого покоління, але зовсім мало в поході сторіч. І 42 роки большевицького панування — це достатній час для здвигнення великої збройної потуги, але аж ніяк недостатній, щоб можна було перекреслити ідею волі і поставити на її місце ідею тиранії. Змаг між двома світами триває. Світлим дороговказом для українського світу є у тому змагу Симон Петлюра — як символ і програма української дії.

Містерії з генералами і з наукою

Ще не пролунало по всіх-усюдах сенсаційне повідомлення совєтського міністерства оборони про таємничу смерть чотирьох генералів і одного полковника під час „виконування ними службових обов'язків" у якійсь ближче невизначеній „летунській катастрофі", а вже світову пресу заінтригували нові таємничі події в СССР, які не тільки підсилили містерію цієї „наглої смерти", але й дали нове насвітлення справі совєтських невдач з випущенням людини в космічні простори.

Першою з цих таємничих подій був похорон загинулих генералів, що відбувся 20-го травня ц. р. у Москві. Згідно з повідомленням міністерства оборони СССР, що було надруковане дрібним друком в кутку четвертої сторінки московської „Правди" з 19-го травня ц. р., в авіяційній катастрофі згинуло чотири генерали — В. Колпакчі, С. Перевьорткін, В. Гоффе та А. Морозов і полковник В. Хіхловський. Але ж, дивним дивом, на Дівиче кладовище в Москві перевезено і спущено в могили урни з попелом тільки трьох перших з-поміж названих генералів і одного полковника. Між похованими чомусь бракувало, як виходить з повідомлення „Правди" з 20 травня, четвертого із загинулих генерал-майора А. Морозова... Цей факт міг би свідчити про те, що ген. Морозов учинив щось таке, за що його тепер не можна згадувати публічно, або й про те, що, у висліді „авіяційної катастрофи", його так розірвало, що вже не було що ховати.

Другою характеристичною московською подією є демісія Александра Несмєянова із посту президента Академії Наук Совєтського Союзу і „обрання" на його місце Мстислава Келдиша, молодого й видатного партійного і наукового діяча. Прийняття „резиґнації" Несмєянова і призначення Келдиша відбулося на спеціяльно скликаних для цього загальних зборах членів Академії Наук 19-го травня ц. р., значить, того самого дня, коли проголошено повідомлення про смерть п'ятьох названих вище військовиків.

Демісія Несмєянова сенсаційна передусім з того погляду, що він був донедавна фактичним керівником усієї совєтської сателітної програми, під проводом якого працювало понад двісті різних дослідних інститутів. Не зважаючи на проголошувані совєтською пропаґандою офіційні „успіхи" в ракетно - сателітній ділянці, діяльність Несмєянова й очолюваної ним Академії Наук надто успішною не була. Большевики зазнали важких, а то й катастрофальних невдач особливо з випущенням людини в космічні простори, у висліді яких совєтський уряд і партія були примушені повести ряд заходів і реформ, спрямованих на рятування ситуації і престижу СССР. Першим кроком у цьому напрямку була постанова ЦК КПСС і Ради Міністрів СССР п. н. „Про заходи для поліпшення координації науково - дослідних робіт в країні і діяльности Академії Наук СССР", прийнята 8-го квітня ц. р., на другий день після чергового невдалого випущення космічного екіпажу з людиною. Другим кроком стало вже остаточне усунення Несмєянова з його становища з Академії Наук, обмеженої постановою з 8-го квітня тільки до „розроблювання теоретичних проблем". „Демісію" Несмєянова умотивовано нібито тим, що вже минув реченець його двох 5-річних каденцій на становищі президента АН СССР, хоч насправді цей реченець скінчився ще в лютому ц. р. і вже тоді треба було відбувати Загальні збори АН СССР для нового вибору. Разом з Несмєяновим відставлено для якогось „іншого призначення" і Констянтина Петухова, який очолював досі Державну науково-технологічну комісію.

Усі ці таємничі „наглі смерті", зміни і пересунення свідчать про те, що ситуація в совєтській ракетно - сателітній ділянці дуже незадовільна і що для рятування свого престижу в очах світу Совєти мусять вдаватися до таких блефів, як космічний літ Гагаріна довкола Землі.

Б. Сивенко

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ 1917 РОКУ І СИМОН ПЕТЛЮРА

Специфічна особливість революції 1917 року*) в Україні полягала в тім, що вона на відміну від тодішньої революції в Московщині — була водночас і соціяльною і національною; тобто, вона висувала на порядок дня постуляти не тільки в соціяльно-господарській і соціяльно-політичній площині, але й в площині національно - політичній. Це цілком зрозуміло: адже Україна в складі Російської імперії була національно поневолена, народові українському не дано було змоги розвивати й плекати свою мову, мистецтво, культуру взагалі. Імперська влада позбавляла Україну навіть національного імени, накинувши їй, як своїй колонії, канцелярсько - урядовий термін — „Малоросія".

І тому з перших же днів ліквідації царату революційні процеси в Україні мали своїм змістом не тільки перебудову соціяльно-господарського ладу, але й привернення національного обличчя, з чим було зв'язане також задоволення духово - культурних потреб української людности. Все це вимагало якнайшвидшої організації національної школи — від найнижчої до найвищої, національного театру, науково - освітніх і науково мистецьких інституцій, що їх Україна, скована колоніяльно - імперським режимом, досі не мала і могла мати лише в рамках широкої територіяльної автономії.

Для полагодження всіх цих проблем — перебудови соціяльно-господарського і національно - культурного життя — у квітні 1917 року проводи українських суспільно-політичних організацій та партій скликали Всеукраїнський Національний Конгрес, який вилонив з себе перший революційний парлямент України — Українську Центральну Раду. В наступних двох місяцях вона була доповнена обраними делеґатами всеукраїн. станових з'їздів: Селянського, Робітничого і Військового. Так улітку 1917-го року сконструювалась Українська Центральна Рада, що заходилась творити автономний уряд України.

Симон Петлюра у творенні революційного парляменту і в творенні вилоненого ним автономного уряду — Генерального Секретаріяту взяв найдіяльнішу участь, очоливши ресорт військових справ. Ще перед цим, передбачаючи неминучість збройної боротьби з імперською владою і потребу спертися в цій боротьбі на реальну силу, тобто власне військо, Симон Петлюра зорганізував у Києві Генеральний Військовий Комітет, як зародок штабу української збройної сили.

І справді, відразу виявилось, що імперський „всеросійський" уряд, хоч і складався в більшості з соціялістів і на словах був „дуже революційний" і „дуже демократичний", вимогу широкої автономії для України рішучо відкидав, трактуючи її як намагання розчленувати імперію на окремі частини, а це, мовляв, є „ніж у спину революції", бо розриває „всеросійську єдність" (так!) революції, „розпорошує революційні маси" і т. ін.

Іншими словами кажучи, правлячі тоді партії російських соціялістів виявилися такими ж імперіялістами, якими були правлячі кола царської Росії. З цього українським політичним партіям треба було відразу зробити належний висновок, а саме: без упертої боротьби, включаючи й боротьбу збройну, українці волі для себе не здобудуть. Особливо ж важно було зрозуміти це і відповідно до того діяти українським соціялістам, бо саме в їх руках був провід національною революцією в Україні.

На жаль, багато соціялістичних керівників повною мірою цього тоді не усвідомлювали. Симон Петлюра був одним із перших чільних українських соціялістів, що збагнув ситуацію і, не відкидаючи слушних соціяльних вимог українського селянства та робітництва, підпорядкував їх головному, найпершому постулятові Української Революції — створенню власного національного життя, спочатку в рамках широкої автономії, а пізніше — повної самостійности. Бо тільки вона, самостійна українська держава, забезпечувала українському народові право бути фактичним господарем у своїй хаті і жити власним життям, відповідно до національних інтересів і вимог більшости. Не бувши сувереном своєї території, улягаючи в тих чи інших рамках і формі чужому диктатові, жаден народ не зможе творити не тільки національно - політичного, але й соціяльно - господарського ладу відповідно до своїх дійсних потреб.

Але концепція самостійної державности — після понад двосотлітнього перебування нашого народу в рамках чужої державности — не легко і не зразу усвідомлювалась не тільки загалом селянства і робітництва, але й нашою інтеліґенцією, в тому числі й провідними партіями нашого тодішнього парляменту — Української Центральної Ради. Ця повільність визрівання самостійництва була б не страшна, якби історія так не наглила, тобто, якби не навала московських імперіялістів, що вже сунули з півночі на Україну, цим разом прибравши облудну машкару — „червоних визволителів". Кого й від чого? України від українців!

Збоку Москви це був новий імперський підбій. Бо не міняє суті справи те, що, поруч з У. Ц. Радою в Києві, філія Російської комуністичної партії в Україні — т. зв. КП(б)У створила за вказівками Москви другий „парлямент" — ЦИКУК (Центральний Ісполнітельний Комітет України) із своїм „робітничо-селянським урядом". Це був очевидний камуфляж, димова заслона.

Проте, на цей камуфляж дала себе підманути частина української революційної інтеліґенції: так звані „боротьбисти" (ліве крило українських соціялістів - революціонерів") і „незалежники" (ліве крило українських соціялістів - демократів). Це вельми утруднило українському урядові Центральної Ради, а пізніше Директорії провадження боротьби за самостійну Україну і призвело до відходу від активної участи в боротьбі багатьох видатних українських діячів. Не відійшов, а тривав на чоловій стійці протягом усього періоду Визвольних Змагань Симон Петлюра, почавши з функцій голови Генерального Військового Комітету і кінчаючи найвищим і найвідповідальнішим постом Голови УНРеспубліки і Головного Отамана

(Закінчення зі стор. 3-тої)

*) Українська Національна Революція, як масова революційна акція під національним прапором, тривала не один 1917 рік, а й наступних років періоду збройної боротьби за суверенну Україну (роки 1918-1921), а включаючи діяльність протибольшевицьких повстанських загонів, то навіть далі. Але вже так узвичаїлось — позначати революцію її початковим роком.

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН І РОЗВИТОК

З'єднені Держави переживають цікавий парадокс: саме тоді, як їх зовнішньополітичні обставини укладаються некорисно у висліді невдачі на Кубі і сумнівного обороту подій в Ляосі, економіка ЗДА розвивається щораз краще, при чому здається, що цей господарський розмах по недавній рецесії спирається на дуже солідних і тривких основах. Усі від'ємні явища, що ще два місяці тому тривожили політиків і економістів — ринковий застій, інфляція, відплив золота, загроза девальвації доляра, неґативний платничий балянс, — проминають майже безслідно.

Ось кілька даних для ілюстрації загального господарського положення.

Так званий індекс індустріяльної продукції піднісся із свого найнижчого рівня в лютому майже на 4%, а сталева промисловість працює вже на 70% своєї технологічної спроможности. Коли ж пригадати, що за час рецесії ця галузь примисловости виробляла сталі тільки на 50% своєї спроможности, тоді можна собі вповні усвідомити темп економічного розмаху. Тим більше що, як не раз уже підкреслювано, сталь є основою модерного економічного процесу. Запотребування на сталь найбільше зросло в автовій і будівельній промисловості. Стан в автовому виробництві і його продажевий волюмен добрі й надійні. Затруднення робітної сили поступово зростає зокрема у виробництві будівельних та металевих матеріялів і металевого знаряддя, в текстильній, паперовій і хемічній промислостях, хоч ще немає жадної надії на зменшення безробіття до рівня „нормальної незатрудненисти" робітної сили в межах 2 — 2.5 мільйона осіб.

Усі ці події на внутрішньому американському ринку доповнюються розвитком подій на міжнародному економічному ринку. Передусім торговельний баланс ЗДА став у 1961 році високо активним, нотуючи у першому чвертьріччі майже 7 більйонів надвишки — на два більйони більше, як у 1960 році. Сама господарська рецесія привела до обниження американського імпорту, уможливлюючи експортову надвишку. Також частинні урядові обмеження сприяли покращанню становища. У висліді поліпшення американського торговельного балансу та зменшення відпливу американських капіталів до чужих країн, зокрема европейських, припинився й спад вартости доляра. Обниження відсоткової стопи в деяких европейських країнах, переведене тамошніми урядами на прохання Вашинґтону, у великій мірі стримало відплив золота із ЗДА. За офіційними даними, в останньому чвертьріччі ЗДА втратили золота на 5.8 більйона долярів, а в першому чвертьріччі 1961 р. — тільки на $300 мільйонів. Загальна господарська поправа на американському ринку не виключає можливости, що незабаром золото стане припливати назад, автоматично підвищуючи вартість доляра. Інша річ, що коли б ця тенденція набрала хронічного характеру, тоді щораз вища вартість доляра на міжнародним ринку мала б неґативні наслідки, як це було в періоді між першою і другою світовими війнами.

Оптимізм підприємців спричинений, правдоподібно, у великій мірі плянами уряду додатково видавати більйони долярів на озброєння — ракети, літаки і кораблі. Ці більйони запевнятимуть високе затруднення в різних ділянках промисловости і великі прибутки, що корисно позначатиметься на заробітках робітників, збільшуючи запотребування на різні продукти. З черги все це підсичуватиме надії підприємця. І так на сподіваннях і обрахунках можливостей, побіч реальних даних, як розвиток на міжнародному ринку і збільшення запотребування на автомашини, спирається у великій мірі господарський розмах.

А от ще кілька важливих, хоч і побічних, подій з економічного життя Америки

Конґрес прийняв закон про підвищення мінімальної платні. Які ж будуть наслідки цього акту? З деяких сторін підноситься закид, що загальне збільшення мінімальної платні викличе інфляцію доляра. Одначе, такий закид немає під собою основи з кількох причин. Поперше, закон про мінімальну платню фактично охопить відносно малий відсоток затруднених, бо робітничі платні в переважаючій більшості перевищують мінімум $1.15, а в найближчому майбутньому $1.20 за годину праці. Подруге, підвищення рівня мінімальної платні розтягнеться майже на півтора року, і це видатно послабить можливість інфляційних наслідків. Потретє, коли б навіть якісь інфляційні тенденції і виявились, то будуть вони несумірно малі з інфляційною небезпекою, що може бути спричинена величезними державними видатками, аґресивною поставою робітничих спілок і монопольною політикою цін великих компаній. А почетверте, ціль збільшення мінімальної платні не економічного, а скоріше соціяльного характеру. Тут іде передусім про підвищення тих низьких заробітків, які в американських умовинах не запевняють робітничій родині прожиткового мінімуму.

Вже обчисляється сотки тисяч годин і грубі мільйони долярів, утрачених для робітників і підприємців внаслідок страйків, запляннованих на другу половину 1961-го і початок 1962-го року. Це скоріше приховує в собі небезпеку інфляції, як порівняно мале підвищення мінімальної платні.

В урядових колах заявляють про можливість дальших гострих заходів проти практики монопольного устійнювання цін на промислові продукти. За словами генерального прокуратора Роберта Кеннеді і секретаря торгівлі Лютера Гаджеса, слідства в цій справі можуть бути дуже неприємні й компромітуючі для деяких поважних і широкознаних підприємств.

М. Ч.

БОМБИ У ФРАНЦІЇ

Париж. — Від 1954 року йде війна в Альжирі між арабськими повстанцями і французьким військом та колоністами. Коли в газетах, у радіо та в телевізії показували місця, де відбулися вибухи бомб мусульманських повстанців у містах Альжиру, то у французькій метрополії мало хто тим журився: те, що діється в Альжирі, стало для французів в Европі „побутовим явищем", неминучим фактом, як дощ чи сніг. Та ось, тепер, особливо після невдалого бунту „чотирьох генералів" 22-го квітня ц. р., методи терору масово поширилися в самій Франції.

Цей терор веде так звана „Організація Таємної Армії" без розбору. Бомби підкладають члени цієї організації в будинках, де містяться секретаріяти різних політичних партій, в домах, що сусідують з міністерствами (до самих міністерств трудно дістатися), в редакціях газет, в міських радах і т. д. Бомби, що їх розкидають трерористи, вчинили немалу шкоду матеріяльну і повбивали або поранили чимало людей. Вибухові матеріяли терористи замотують у матерію з плястики, а тому популярно ці бомби звуться „плястиками", а терористів називають „плястикерами".

Досі ще не можна ствердити, яка сила стоїть за Організацією таємної армії і що за люди нею керують. Можна тільки уявити, що цими терористичними актами Організація таємної армії хоче внести неспокій в життя Франції і показати „слабість" режиму ген. де Ґоля.

Однак, не можна легковажити небезпеку для Франції, що виникає наслідком діяльности Організації таємної армії. Легше було зліквідувати явний бунт чотирьох генералів в Альжирі, які звернулися були до армії і до народу, щоб допомогли скинути уряд де Ґоля. Тепер прихильники державного перевороту, розчаровані нерішучістю генералів, пішли стежками арабських повстанців; вони діють малими групами, не розкривають своїх імен. Вони хочуть терористичними актами захитати довір'я французів до уряду де Ґоля, створити хаос. З другого боку, вони творять потаємні склади зброї, провадять пропаґанду друкованим словом, ширять погрози на адресу визначних діячів адміністрації. Вони сподіваються неуспіху переговорів між урядом Франції та представниками альжирського повстанського руху, а тоді, на ґрунті розчарування між французами, почати фронтальну атаку на „П'яту Республіку". Генерали в Альжирі та їх прихильники у Франції апелювали до армії. Це не вдалося. Тепер провід у русі взяли молодші й невідомі люди, що формально створили Організацію Таємної Армії. В

(Закінчення на стор. 3-ій)

СИМОН ПЕТЛЮРА

Чом не спиняться люди?
Чом не схиляться мури?
Чом ти, сонце високе,
В небесах майориш? —
Це ж сьогодні
Гарячою кров'ю Петлюри
Підпливає байдужий Париж!

О, не сім, не сім куль
Влучали у нього.
То влучали гармати
Із веж Кремля
В груди, в серце
Найбільшого стернового
Українського корабля.

Пролунали — і згасли,
І не сталося смерти.
Тільки прапор жалобний
Піднявся в блакить:
Честь тому, хто ніколи
Не може умерти,
Бо народжений сам —
Воскресить!

Не спиняються люди,
Не схиляються мури,
І в шинелі із сонця
У оновлений день
Йде плянетою гордо
Симон Петлюра —
То безсмертя народу іде!

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

Володимир Жила

ЛІТЕРАТУРНО-ЕСТЕТИЧНІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА

(6)

„У своїй письменницькій діяльності, — писав Франко, він виявляв велику різносторонність духових інтересів, незвичайну силу вислову та пластику малювання; при тім, як чоловік, він був людина високоморальна, а його поетичний талант не ставав на перешкоді тверезому розумінню людей та відносин"[33].

Творчість польського поета Ю. Словацького знаходила у Франка глибоке зрозуміння, він бачив у його поезіях не буденну суспільно - громадську цінність. Ці поезії глибоко динамічні, вони будили польський нарід до творчого життя і спрямовували його на шлях розвитку в історичному аспекті. Марія Конопніцка, авторка селянської нужди й пропаґаторка згоди хати з двором, була, на думку Івана Франка, не чим іншим, як сумлінням свого поневоленого народу, який вона розуміла по-своєму.

Франко цікавився також соціяльними проблемами російської реалістичної літератури. Він писав: „Коли твори літератур европейських нам подобались, порушували наш смак естетичний і нашу фантазію, то твори росіян мучили нас, порушували наше сумління, будили в нас чоловіка, будили любов до бідних та покривджених"[34]. Як бачимо, Франко не шукав в російській літературі ані естетичної краси, ані глибокої ідейности, він шукав там глибокого людського чуття і правдивости образу та широти опису людської трагедії і горя. Західньо-европейська література того не могла йому дати, бо її дійсність була наскрізь відмінна від російської, і тому й її письменство пішло в інш. напрямі, не даючи потрясаючих суспільних конфліктів. Там людина вже була пробуджена до вільного життя і її треба було лише спрямувати, піддати їй більше ідейного корму й вивести на широкі шляхи життя. А Росія тим часом жила тоді відсталим життям, далеко позаду тих великих процесів, що вже стали дійсністю в Західній Европі.

В творчості Л. Толстого Франко шукав вже чогось іншого, а саме естетичних факторів, психологічної аналізи, тонкости й ніжности чуття та майстерности в змалюванні глибоких переживань людської душі.

Найбільший вплив на Франка мав, без сумніву, його геніяльний учитель Тарас Шевченко. Надзвичайно високо цінив його як мистця, поета, естета і бачив у ньому геніяльну людину. Він перший підніс і подекуди насвітлив проблему Шевченкових естетичних поглядів. У своєму габілітаційному викладі про „Наймичку"[35] він говорив, що, читаючи Шевченкові листи й повісті, ми помічаємо, що „штука є для Шевченка чимсь божественним, вічним, чимось таким, до чого треба приступати з побожним трепетом. Великі майстри штуки — поети, малярі та різьбарі є для нього предметом культу, він бажає мати їх діла все при собі, в найтяжчих пригодах життя, він поперед усього думає про них, тужить за ними, а тільки опісля думає про предмети щоденної потреби. Отсе високе розуміння штуки керувало рукою Шевченка — твердить Франко, і при писанні „Наймички", щоб тим способом піднести звичайний життьовий факт в ясну сферу ідей"[36]. Франко переконаний що тільки геніяльний поет, яким, на його думку, був, Шевченко, може піднестися високо понад випадкові форми, часові й місцеві подробиці і виступити з загальнолюдським і безсмертним змістом чуття в ім'я змагань і ідеалів, „спільних усім людям, коли неповно, то хоч в зв'язку"[37]. Це саме, на думку Франка, вияснює нам ту загадку, для чого ті твори, хоч оповідають про факти далекі та виїмкові, хоч малюють людей видуманих і незвичайних, проте раз-у-раз хапають нас за душу, ворушать у ній найглибші чуття, здобувають собі наше неослаблене вподобання. Вони ясно, плястично, сильно виказують те, що в нашій душі ворушиться неясно і слабо, вони, так сказати, розширюють обсяг нашого духового життя, збільшують скарб нашого досвіду в сфері найкоштовнішій, в сфері чуття"[38]. Франко, знаючи глибоко творчість Шевченка, зробив шляхетну спробу дати характеристику його як людини. „Шевченко з натури своєї лірик, з м'якою, доброю, гуманною душею. Доля пхнула його в тяжкі відносини, заставляла його не раз співати про страшні події, про розлив крови, про надмір терпіння індивідуального і народного, фізичного і морального. Та про те м'яка, лірична його вдача не була заглушена ..."[39]. Франко вважає Шевченка за народного поета у найповнішому і найкращому розумінні цього слова... усяке наслідування, штучність і прикраса — для нього зовсім чужі. Його поезія відзначається найвищою простотою форми і змісту, композиції і вислову, — простотою, безпосередністю і природністю, що їх надибуємо в найкращих народних піснях... До того ж маштаб його творчости дуже великий: хоча він найсильніший у суб'єктивній ліриці, все ж таки і в епічних творах (з історії України), в зображенні сучасного народного життя (болячок кріпацтва, мілітаризму, бюрократизму), як і в загальнолюдських, філософічних та релігійних темах створив він безсмертні речі"[40].

33) Іван Франко, „Адам Міцкевич", — Твори том 18, сторінка III.

34) Іван Франко, „Формальний і реальний націоналізм," — Твори, том 16, стор. 139.

35) Іван Франко „Наймичка Т. Шевченка", ЗНТШ, том 5, Львів, 1895, стор. 7.

36) Там же, стор. 16.

37) Там же, стор. 18.

38) Там же, стор. 26-27.

39) Там же, стор. 13.

ко вважає Шевченка за на-

40) Іван Франко, „Тарас Шевченко і його Заповіт", — Твори, том 17, стор. 128.

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

ХРОНІКА ТРЕНТОНУ, Н. Дж.

Відділ УККА — після восьмимісячного повного застою в праці (на Заг. Зборах Відділу 27-го березня 1960 р. не обрано керівних органів Відділу!), відновив свою діяльність щойно 17-го грудня м. р. В тому дні відбулися „Надзвичайні Заг. Збори" Відділу, що при приявності 12 платників УНФонду обрали нову Екзекутиву Відділу, яку з того часу очолює інж. Дмитро Кузик як голова, інж. Юрій Свістель — м. голова, інж. Теодор Панасюк — секретар, інж. Осип Ґоянюк — скарбник та панове: Адам Мицик, Іван Бойцун і Михайло Шинкарчук — як члени Контрольної Комісії.

Кредитова Кооператива „Самопоміч", заснована в січні 1960 р., відбула свої перші Річні Загальні Збори 29-го січня ц. р. Зі звітів уступаючої Дирекції К-ви можна було довідатися, що за час свого існування К-ва з'єднала 148 членів, уділила 71 членові позичок на загальну суму $47,400 та мала майно, вартости $39,832.26. На Зборах обрано нову Дирекцію К-ви, яку очолює, як і в мин. році, ген. Павло Шандрук, а членами Дирекції є: пп. Євген Гец, інж. Адам Мицик, інж. Мирослав Чаповський, Зенон Федорович, Іван Бойцун, Михайло Шинкарчук, Іван Галик і Григор Глушок.

Осередок СУМА ім. Є. Коновальця, — це одна із найдіяльніших місцевих організацій. Головою осередку є Антрій Галайдіда, а членами Управи: Роман Максимів, Мирон Гуль, Зенон Федорович, Микола Шлапак, Степан Білик, Марія Кардаш, Степан Соґан, Володимир Маленчак, Михайло Пиль. Референтом Юнацтва сп. Олекса Пліщун. При Осередку діє Батьківський Комітет, Управу якого творять: Петро Булат, Михайло Мізюк, Іван Понятишин, Ярослав Семкович, Пилип Антонів і Іван Шведа. Осередок має: Танцювальну групу „Горлиця" і Драматичний гурток „Полтава", що діє під кер. Дм. Надраги, Мандолінову оркестру під кер. Ярослава Лабки та ланку копаного м'яча „Українські Тигри", якої опікуном є Степан Білик. Впродовж останнього року Осередок СУМА виступав з деякими власними імпрезами, а на спілку з місцевою Станицею „Пласту", влаштував Свято Миколая, Академію і Апелі на честь сл. п. Степана Бандери, Першого Листопада і 22 Січня. Члени Юного СУМА брали участь в сусідських таборах, виступали на фестинах і популярних на спілку з сусідніми Осередками, а юні „Тигри" змагалися за першенство в копаному м'ячі з такими ж американськими дружинами. Душею і мотором всієї діяльности Юного СУМА є ідейний сумівець Олекса Пліщук.

Станиця ОУМ „Пласт" — відзначила 23-го жовтня м. р. своє десятилітнє існування. З того приводу в місцевій церкві св. Йосафата відбулося Торжественне Богослуження і Апель Пластової Молоді. В тому самому дні відбулися Річні Збори Станиці, на яких від КПС були приявними представники пл. сен. Наталія Макаревич, пл. сен. Ольга Гойдиш, пл. сен. Антін Хухра і пл. сен. Богдан Михайлів. Загальні Збори висловили подяку пл. сен. Анні Бойцун як основниці Станиці та одній із перших виховниць пластової молоді в Трентоні. Про це було також сказано під час „Апелю" в денному наказі, який прочитав станичний пл. сен. Іван Костюк. За час свого десятилітнього існування Пластова Станиця в Трентоні випустила в світ понад пів сотні здисциплінованої молоді обох полів, що сьогодні студіюють в високих школах ЗДА або займають відповідальні пости в американському професійному та українському громадському житті. Із звітів уступаючої Старшини Станиці можна було дізнатись про велику ролю, яку виконала Станиця серед місцевої української громади, а зокрема серед української молоді, яка радо горнеться до „Пласту". Великі клопоти має Станиця, внаслідок браку добрих і ідейних виховників, яких число з кожним днем маліє. — На зміну варти прийшла нова Станична Старшина, яку з того часу очолює пл. сен. Ярослав Лабка голова, пл. сен. Ірина Скрипчук — кошова, ст. пл. Марія Мрочко — писар ст. пл. Мирослава Глушок — скарбник та члени Станичної Ради: пл. сен. Теодозій Крупа, пл. сен. Степанія Гец та ст. пл. Оксана Мицик.

Будуємо нову церкву! — Українська Католицька Парафія ім. св. Йосафата, що досіль приміщується в малій каплиці при 1195 Дуц Евню, приступила до будови нової церкви на власній площі при цій самій вулиці. Церкву будує американська будівельна фірма за плянами українського архітекта інж. О. Ястремського. Нова церква має бути готова вже в цьому році. Душпастирями церкви св. Йосафата є оо. Теодозій і Осип Атаманюки.

Збіркова акція на купівлю будинку УВАН у ЗДА проводиться й на терені Трентону й околиці. Для цієї цілі створено місцеву „Збіркову Комісію", яку очолює інж. Андрій Дерев'янко — голова та пп. інж. Юрій Свістель — секретар, інж. Мирослав Чаповський — скарбник, д-р Теодозій Сендзік — заст. голови та інж. Іван Піддубний, Мих Рудь і Семен Стрибко — члени. По день 20-го лютого ц. р. на цю ціль зложили пожертви такі місцеві установи й громадяни: д-р Зиновій Гіль $100, д-р Євген Грабарчук $100, Дмитро Кузик $50, інж. Андрій Дерев'янко $50, інж. Іван Піддубний $50, Фірма Бондерчук $25, Відділ УРС ім. А. Коцка $25, інж. Іван Гаврилюк $20, мґр. Іван Костюк $20, інж. Юрій Свістель $10, інж. Мирослав Чаповський $10, Теодозій Крупа $10, д-р Волод. Коропей $10, інж. Роман Гуляй $10, Волод. Мриглодський $10, інж. М. Осадца $10, Іван Птиця $10, Любомир Лампіка $10, Олекса Пліщук $10, Борис Качуровський $10, Іван Бойцун $10, Відділ УНС $10. Збіркова акція проводиться, і про вислід збірки подають в неділю, на програмі місцевого українського радіомовлення.

Д-р Зиновій Гіль — це новий український лікар — психіятр, що відкрив свою практику в Трентоні, при 35 Першінґ Евню. Після д-ра Маріяна Макогона, д-ра Євгена Грабарчука, д-ра Богдана Фараонова, — це вже четвертий лікар — українець, що відкрив свою канцелярію у нашому місті. Д-р Зиновій Гіль походить із відомої священичої родини. Студіював у Львові і в Австрії. В особі нового лікаря — українська громада Трентону одержує не лише доброго фахівця, але перш за все прикладного українського громадянина, що вміє і знає оцінити життя і потреби своєї громади, серед якої доля веліла йому жити. Д-р Зиновій Гіль є членом багатьох місцевих установ, платником УНФонду — УККА та завжди щедрим жертводавцем на усі церковні та на загально громадські цілі. Як би в Трентоні поселилися та почали свою практику ще й українці — дентисти, адвокати й інженери, для них найшлося б місце та добрі умовини праці й прожитку.

Йосип Сабат — це на терені Трентону загально відоме прізвище УНСоюзового діяча, що від 1912 року вірно і непохитно стоїть в рядах членів УНС, а від 1947 р. по сьогоднішній день, сповняє в місцевому 245 Відділі УНС ім. Богдана Хмельницького, функцію секретаря і скарбника. Пан Йосип Сабат народився 25 грудня 1891 р. в Галичині. До Америка прибув в 1911 р. і поселився в Трентоні, де до 65 року життя працював у місцевій фірмі Реблінґ і Ко. Цей прикладний громадянин має 4 дочки, 4 синів та 15 внуків, є членом Громади при церкві Пресвятої Тройці та добрим і ідейним українським патріотом. З нагоди його 70-ліття, яке він святкує в цьому році, передаємо йому на цій дорозі щиродружнє Многая і Благая Літа!

Михайло Бойцун — відомий в Трентоні й околиці ентузіяст спорту, основник і б. голова місцевого спортового Т-ва „Стріла", добрий вояк і громадянин, відкрив власне будівельне підприємство зі спеціяльністю: покривання домів, зовнішнє і внуїтрішнє оббивання стін, водопроводи, столярські і мулярські роботи, тощо. Щасти, Боже, в розпочатому ділі!

Петро Макар — це власник нововідкритого українського фризієрського заведення. Маючи за собою довголітній досвід у цьому званні в Краю (Самбір) та на еміґрації (в Німеччині) п. Макар може вдоволити найбільш вибагливого клієнта. Це перший (покищо) фризієрський сальон в Трентоні, що обслуговує жінок, дітей і чоловіків.

Д-р Ярослав Левицький — майор УГА, публіцист і науковий співробітник УВАН, НТШ — помер в Трентоні, в суботу, дня 28-го січня ц. р., проживши 63 роки. Похоронений у вівторок, 31 січня ц. р. на місцевому цвинтарі св. Марії. В. Й. П.!

(юко)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА

Звернення Комітету Пам'ятника Шевченкові в Милвилі, Н. Дж.

Комітет поробів всі можливі заходи й доложив всіх старань, щоб форма й зміст концерту не лише відзеркалювали вшанування пам'яті великого поета й духового провідника Т. Шевченка, але й показали наше українське, культурне обличчя сусідам американцям, які, віримо, чисельно прийдуть на концерт.

Концерт — це перша культурна імпреза власними силами на цьому терені. Від скількости присутніх на концерті залежить моральний успіх концерту. На концерт прибудуть журналісти американської преси, а ціла програма буде накручувана місцевою радіовисильнею — ВВБЗ.

Тому всі українці приходіть на цей концерт. Ми живемо на великому терені, одинцем або малими групами й дехто з нас не має власного засобу комунікації, тому допомагайте собі взаїмно в транспорті. Візьмім зі собою своїх сусідів. Концерт пристосований до американської публіки. Одягніть своїх діток в український національний одяг.

Комітет пішов на зустріч громадянству і визначив ціну квитка вступу на один доляр, даючи змогу багаточисленним родинам взяти участь в концерті.

Радо вітатимемо гостей з Північного Ню Джерзі і сусідніх стейтів.

В програмі: перший виступ новоствореного хору під мистецьким керівництвом Романа Степеняка. Сольові точки, деклямації та визначні промовці.

Концерт відбудеться в суботу 27-го травня, о год. 8-ій вечора в Милвил Меморіал Гайскул Авдиторіюм, Брод Стріт, Милвил, Н. Дж.

Квитки при вході на залю, або замовляти телефонічно Vineland, N.J. — OX 1-4497

Концерт почнеться точно о год. 8-ій вечора, тому просимо не спізнятися.

Комітет Пам'ятника Шевченкові з осідком в Милвилі, Н. Дж.

БОМБИ У ФРАНЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

цьому новина ситуації.

Що буде далі? Нема сумніву, що величезна більшість населення Франції засуджує тероризм Організації Таємної Армії та її наміри — накинути Франції диктатуру фашистівського типу. Однак, дуже багато залежатиме від активности державного апарату у Франції і в Альжирі. В цьому апараті є, безперечно, немало таких, що держать руку з „таємною армією". Мабуть цим треба пояснити, що й досі поліція виявила дуже мало винуватців, які учинили „плястичні" замахи. В Альжирі французька людність в більшості по боці „таємної армії". З цієї причини й досі не знайдено збунтованих генералів — Саляна і Жуо. Тільки замирення Франції із провідниками мусульманського Альжиру може припинити небезпечну діяльність таємної армії.

13-го травня — дата повстання французів в Альжирі, що відбулося в 1958 році проти тодішнього уряду під кличем: „Французький Альжир" і „Нехай живе де Ґоль". Тепер, коли серед французьких „колонів" виросла сильна опозиція супроти політики де Голя, що висунув гасло „Альжирський Альжир", уряд сподівався нових розрухів у Північній Африці 13-го травня. Тому поліція та військо були напоготові, щоб перешкодити виступам Організації таємної армії. 14-го травня Франція відсвяткувала роковини своєї славної патріотки з доби 100-літньої війни (14 - 15 стол.) — Жанни д'Арк та роковини визволення Франції від німецької окупації в другій світовій війні. В церемоніях взяли участь президент де Ґоль, голова уряду Дебре та інші достойники цивільні й військові. Цими актами уряд П'ятої Республіки хотів підкреслити історичну традицію і дати зрозуміти терористам, що їх бомби не захитають політичного курсу де Голя.

Viator.

Український Літературно-Мистецький Клюб

З **Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку** повідомляють, що в п'ятницю, дня 26-го травня ц. р. відбудеться в приміщенні Клюбу Літературно-музичний вечір, у програмі якого виступить Іван Керницький (Ікер) із читанням своїх ще недрукованих фейлетонів. Поміж читанням музика на народні теми. Початок о год. 8-ій веч.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **З ініціятиви Відділу ОбВУА в Ню Гейвені** постав Об'єднаний Комітет організацій, який на Зелені Свята улаштовує поминки всіх поляглих за волю Батьківщини. В неділю 28-го травня ранком буде в греко-катол. церкві відслужена Панахида, а о 2-ій годині по полудні — Панахида на цвинтарі і покладення квітів на могили похованих там українських вояків. У вівторок, 30-го травня о год. 6-ій вечора Жалобна Академія в церковній залі.

● Як повідомляє филаделфійський „Інквайрер" з 19-го травня, талановита студентка малярства Ніна Климовська одержала мандрівну стипендію на 1,300 долярів від Пенсилвенійської Академії Мистецтва.

● 4 і 6-літні Павло і Лідія Лук'янович з Филаделфії, після виступу з народним українським танком у Рекрієйшен Сентер на 12-го травня, були запрошені на подібний виступ у дівочій середній школі у Малверні на 3-го червня.

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ 1917 р....

(Закінчення зі стор. 2-ої)

всіх її збройних сил. Надзвичайно складні й важкі були обставини тієї доби, коли на молоду Українську Державу з усіх боків навалились ворожі сили. І подивугідну витривалість та жертвенну відданість ідеї Суверенної України виявив Симон Петлюра, ставши зразком новітнього українського лицарства, зразком воїна і державного мужа.

Не диво, що з ім'ям Симона Петлюри народна пам'ять пов'язує ввесь період революційного новітнього змагу українства, понадтрирічний період будівництва національно - української держави та збройної боротьби за неї проти московського загарбника. Не диво, що ім'я Петлюри стало символом наших національно - державних змагань для всіх наступних поколінь, стало дороговказом єдиноправильного шляху для народу, що „вгору йде, хоч був запертий в льох". У нинішньому Шевченківському році хочеться ще нагадати, що Симон Петлюра всі сили і життя своє віддав, щоб наблизити здійснення пророчих слів Великого Кобзаря:

„В своїй хаті — своя правда
І сила, і воля!"

ЗІ СПОРТУ

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

Безіткас, Туреччина — Карльсруге, Німеччина 3:1

На Польо Ґравндс, Ню Йорк, почався 17 травня сезон Міжнародної Футбольної Ліги цими змаганнями двох із восьми дружин першої групи. Турки виявилися сильним та твердим противником і вони потрапили навіть при наявній перевазі німців перемогти їх. Стрільцем всіх воріт для Безіткас був Біроль Пекер; для Карльсруге здобув ворота В. Райттассель. До останньої хвилини вислід був 2:1 і німці сильно атакували ворота турків. Треті ворота впали в пробою в останній хвилині гри.

Н. Й. Амерікенс — Конкордія, Канада 3:0

Польо Ґравндс, Ню Йорк, 20 травня. В першій грі американців пощастило їм перемогти мабуть найслабшого противника своєї групи. Всі ворота впали з ударів самих канадійців і лише перші ворота були вислідом стрілу американця (до речі імпортованого англійця) МкКола. Його стріл змінив напрям після відбиття від ноги канадійця. Другі ворота впали зі сильної подачі оборонця Конкордії до своєї брами, а треті з удару головою оборонця Конкордії, який хотів вибити м'яч понад свої ворота. Н. Й. Амерікенс виявилася, як на зліплену впродовж двох тижнів дружину з 10 англійців і одного американця, досить зіграною з добрими змагунами головно в дефензиві.

Банґу, Бразилія — Динамо, Румунія 0:0

Того ж дня і на цьому ж грищі відбулася друга зустріч, минулорічного чемпіона з румунським Динамо. Динамо, яке заробило 22 фавлі в цій грі, показалось твердим противником із добрим володінням м'яча та вдалою дружиновою співпрацею. Гра румунів була хвилинами брутальною, але сила цього клюбу свідчить про високий рівень її футболу і вона буде сильним претендентом на першуна першої групи. Банґу показалось слабшим як минулого року і цим самим покращали надії на чемпіонат не тільки румунів, але і дружини Кілмарнок, Шотляндії та Евертону, Англії.

(в. с.)

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ — ІТ. С. К. РОМА 1:0

В середу, 10 травня, на грищі в Карні, Н. Дж. перемогла у футболі Чорноморська Січ, Нюарк, сильного суперника — італійську дружину з Петерсону з вислідом 1:0. Зустріч з Ромою була одним із змагань за Гадсон Черіті Кап, в яких крім української дружини грає ціла група дружин стейту. Переможені італійці — це чемпіон північної групи „А Кляси Футб. Ліги Стейт Ню Джерзі. Одинокі ворота для Чорноморської Січі здобув з карного Юрій Саварин.

ФІНАЛЬНІ ЗМАГАННЯ У ВІДБИВАНЦІ ЗА ПЕРШІСТЬ УСЦАК

Проголошені раніше фінальні змагання УСЦАК у відбиванці відбудуться не 3-го, але 10-го червня ц. р. в Торонті. Право взяти участь в цих першенствах мають дружини відбиванки, які здобули перші та другі місця в змаганнях поодиноких СУАСТ-ів і в конкуренції чоловіків і жінок. Зголошення приймає п. Я. Хоростіль, якого адреса: 11 McMaster Avenue, Toronto, Ontario, Canada.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 27-го ТРАВНЯ 1961 р.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ, Відд. 234, о год. 7:30 веч. в УНДомі — І. Іваник, секр.

Сенатор Гомфрі найменований на голову Відділу Національностей при Демократичному Крайовому Комітеті

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Джан М. Бейлі повідомив, що Сенатор Гюберт Г. Гомфрі з Міннесоти є найменований на голову Відділу Національностей при Демократичному Крайовому Комітеті. Сенатор Гомфрі займе це становище по Дж. Меннені Вілліямсі, який є асистентом державного секретаря. Бейлі заявив, що сен. Гомфрі надається на це становище, бо він є прихильником лібералізації іміграційного закону, визнається в проблемах закордонної політики і є проти всяких обмежень внаслідок расової чи національної приналежности. Сенатор Гомфрі заявив, що 35 мільйонів американців закордонного походження в цій країні мають повні права на участь в політичному житті ЗДА, які стали великими тому, що над їх величчю працювали всі американці без різниці на своє походження.

Департамент скарбу хоче змінити колір американських банкнотів

Вашингтон. — Касирка державної скарбниці пані Елизабет Р. Смит запропонувала нові кольори для американських банкнотів, починаючи від дводолярових банкнотів. Дотеперішній колір мали б затримати тільки однодолярові банкноти. Це роблять тому, щоб краще було відрізняти окремі банкноти, які всі є одного кольору, і деколи бувають помилки, що люди видають десять долярівки за одного доляра. Такі самі помилки бувають і в банках та в крамницях. Досі ще немає кінцевого рішення в цій справі, але є надія, що плян пані Смит буде здійснений. Про цей плян вже поінформований секретар скарбу ДаґлесДіллон, знає про нього і Білий Дім. Вже випробовують різні кольори нових банкнотів. Секретар скарбу може сам видати зарядження в цій справі, без ухвали Конґресу. Франція та Англія також змінили кольори своїх банкнотів, щоб легше можна було їх пізнавати. Але при цьому треба вважати на те, щоб фальшівники не могли легко їх підробляти. Інший колір мали б дістати банкноти $2, $5, $10, $20, $50 і $100, банкноти $500, $1,000, $,5000 і $10,000 не були б змінені.

Керівник польської розвідки втік на Захід

Лондон. — Щоденник „Дейлі Мейл" повідомляє на основі вісток із кол польських еміґрантів, що керівник польської розвідки втік із Варшави через Берлін до Лондону, й що він тепер має бути у ЗДА. Часопис не подає його прізвища. Це мало статися 12 тижнів тому, ще перед заарештованням англійського шпигуна Джорджа Блейка, який, як урядовець англійського міністерства закордонних справ, довгі роки був совєтським шпигуном. Англійський щоденник пригадує з цього приводу, що вліті 1959 року втік із Польщі інший працівник польської розвідки — полковник Павел Монат. Монат тепер перебуває у ЗДА. Монат давніше був військовим аташе у Вашинґтоні, а після того був координатором праці військових аташе по всьому світі, і перебував у Вашинґтоні.

Москва очорнює Америку у зв'язку з подіями в Алабамі

Москва. — Совєтська преса і радіо накинулись на расистські авантури в Алабамі, як на знамениту притоку до лайок проти Америки. Совєтський пропаґандивний апарат називає заворушення в Алабамі „ще одним зразком диких, бестіяльських звичаїв в країні, яка хоче повчати інших, як жити". В „Ізвєстіях" появився великий репортаж про автобусових „подорожників свободи" з світлиною, як мурини сидять біля спаленого автобусу. Совєтська аґенція ТАСС принесла у зв'язку з подіями в Алабамі довгу кореспонденцію з Америки про те, як тут „переслідують" муринських дипломатів. Сказано там, між іншим, що на американських морських пляжах є відокремлені місця для білих і для муринів і що це така „образа" для закордонних дипломатів із африканських країн, що вони не можуть стерпіти вашинґтонської атмосфери.

Компанія Мартин в Балтиморі будує ракету на Місяць

Вашингтон. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація зробила перший дійсний крок до того, щоб вислати людину на Місяць, заключивши договір із Компанією Мартин із Балтімору, Мериленд, яка має „перевірити різні методи транспорту людини з Землі на Місяць і назад". Цей контракт виносить тільки $75,000, бо, згідно з ним, має відбутися теоретична студія можливостей людини на Місяць. Але вже тепер обраховують, що здійснення цієї програми мало б коштувати коло $40 більйонів, і ця програма могла б здійснитися десь коло 1970 року. Треба б розв'язати такі проблеми: винайти таку сильну ракету, яка викинула б кабіну з людиною на Місяць; треба знайти спосіб, що ця кабіна могла б легко прибути на Місяць і не розбитися до його твердої поверхні, та щоб пізніше людина могла безпечно вернутися на Землю. В урядових колах є сумнів, чи варта витрачувати таку величезну суму на непевний лет людини на Місяць, бо ці гроші можна б зужити на якісь конкретніші цілі. Але досліди в цьому напрямі ведуться, як про те свідчить заключений контракт із Компанією Мартин.

Сенатор Ґор домагається змін на становищах шефів штабу

Вашингтон. — Сенатор-демократ із Теннесі Алберт Ґор заявив, що треба б звільнити з теперішнього становища голову Об'єднаних Шефів Штабу генерала Лаймена Л. Лемніцера та всіх інших шефів штабу. Сенатор Ґор висловив це домагання після того, як ген. Лемніцер зізнавав в підкомісії в справах Латинської Америки, яка є при Сенатській Комісії Закордонних Справ — про кубинську висадку. Сенатор Ґор сказав, що треба зміни, бо всі члени Об'єднаних Шефів Штабу повинні бути „заступлені новими, мудрішими і здібнішими людьми". Інші члени цієї підкомісії не підтримують сен. Ґора, не робить цього і її голова сен, Вейн Морс. Секретар Білого Дому П'єр Салінґер відмовився зайняти становище в цій справі. Те саме зробив і генерал Лемніцер. Сен. Фенк Чорч сказав, що за кубинську помилку відповідати мусять Центральна Розвідча Агенція і департамент оборони.

● Індійський амбасадор конферував із президентом Кеннеді в справі зустрічі американського Президента з індійським прем'єром Неру. Кеннеді погодився на цю зустріч, але ще не встановлено дати, коли вона мала б відбутися.

Короткі Вістки

● Мстислав В. Келдіш, 50-річний професор математики й аеродинаміки, став новим президентом совєтської Академії Наук в Москві на місце 62-літнього проф. Александра Несмеянова, який був президентом Академії в останніх 10-х роках. Внесок на призначення Келдіша зголосив формально академік Пйотр Поспєлов, а підтримав його Александер Топчієв — обидва експоненти комуністичної верхівки в Академії Наук, що її большевики теж уважають за одну з клітин свого пропаґандивного апарату.

● Державний департамент повідомив, що є вже прилади, які можуть викривати підслухові апарати в стінах будинків американських амбасад в чужих державах. Департамент зажадав на цю ціль $1,500,000 в новому бюджеті.

● Конґрес має виготовити тести, які мають перейти всі мешканці Дистрикту Колумбія, які в 1964-му році вперше матимуть право голосувати на президента і віце-президента ЗДА. Ці екзамени будуть подібні до тих, які переходять чужинці, що стали американськими громадянами і дістають право голосування.

● У Франції припинився в минулий четвер ввесь залізничий рух, а в самому Парижі стояли також підземки і не було автобусів. Застрайкувало пів мільйона залізничників та службовиків інших комунікаційних засобів, домагаючись підвишки платні. Не було теж газу ні світла. Приватні й вантажні авта та літаки стали головним засобом льокомоції. Чудом обійшлося без великих катастроф.

● Три американці в Ляосі, які летіли військовим гелікоптером і зникли, віднайшлись: їх гелікоптер був пошкоджений і мусів приземлитись на зайнятій комуністами території. Комуністи схопили їх в полон живими і здоровими, але вже не випустили на волю.

ТАРЗАН, ч. 4651. Тарзан мандрує ...

THE 'POMEROY' AFFAIR WAS CLOSED AND TARZAN TRAVELLED HOMEWARD. HE CHOSE THE SHORTEST ROUTE, IGNORING THE HARDSHIPS OF UNEXPLORLED TERRAIN--

UNTIL HE REACHED THE BRINK OF A VAST, SWAMPY MORASS. HIS HESITATION WAS SLIGHT, HOWEVER--

AND HE PLUNGED INTO THE MURKY WATERS--BUT HE DID NOT KNOW OF THE HORRORS AHEAD!

Афера з Померосм скінчилася, і Тарзан помандрував додому. Він вибрав коротшу дорогу, не зважаючи на труднощі непрослідженого терену...

Поки він не вийшов на край просторої болотнистої дряговини, в нього була деяка нерішучість.

І він кинувся в похмуру воду, не знаючи нічого про жах перед ним!